

งานปลูกรักษาทรัพยากรท้องถิ่นตามโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช
อันเนื่องมาจากพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี(อพ.สธ.)
(คราม)

คราม

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Indigofera tinctoria* L.

ชื่อวงศ์: LEGUMINOSAE , PAPILIONOIDEAE

ชื่อสามัญ: Indigo

ชื่อท้องถิ่น: คราม คาม ครามย้อม

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ลำต้น: จัดเป็นพรรณไม้พุ่มขนาดเล็ก แตกกิ่งก้านสาขามาก บ้างว่าแตกกิ่งก้านน้อย มีความสูงของต้นประมาณ ๔-๖ ฟุต หรือสูงประมาณ ๑-๒ เมตร ลำต้นมีลักษณะกลมสีเขียว มักพาดเกาะตามสิ่งที่อยู่ใกล้กับลำต้น ขยายพันธุ์ด้วยวิธีการเพาะเมล็ด โดยเป็นพรรณไม้ที่ชอบแสงแดด ทนทานต่ออากาศร้อน ฝน และดินเค็มได้ดี พบขึ้นได้ตามป่าโปร่งทางภาคอีสานและทางภาคเหนือจะนิยมปลูกต้นครามกันไว้เพื่อใช้สำหรับทำสีย้อมผ้า และมักขึ้นเป็นวัชพืชทั่วไปตามสวน

ใบ: ใบมีลักษณะคล้ายกับใบก้างปลาแต่จะมีขนาดเล็กกว่า โดยใบเป็นใบประกอบแบบขนนก เรียงสลับกัน ลักษณะของใบย่อยเป็นรูปวงรีแกมรูปขอบขนาน หรือเป็นรูปไข่กลับ ปลายใบมน โคนใบสอบ ส่วนขอบใบเรียบ ใบมีขนาดกว้างประมาณ ๐.๘ - ๑ เซนติเมตร และยาวประมาณ ๑.๕ - ๓.๕ เซนติเมตร แผ่นใบสีเขียวมีลักษณะบาง

ดอก: ออกดอกเป็นช่อตามซอกใบ ช่อดอกยาวประมาณ ๑๐ - ๑๕ เซนติเมตร ดอกย่อยมีลักษณะเป็นรูปดอกถั่ว ดอกย่อยมีลักษณะเป็นรูปดอกถั่วอาจมีสีชมพู สีแสด สีม่วงหรือสีขาว กลีบดอกเป็นสีม่วงแกมสีน้ำตาลหรือเป็นสีชมพูและเป็นสีเขียวอ่อนแกม

ผล: เป็นฝักขนาดเล็กออกเป็นกระจุก มีเมล็ดภายในคล้ายฝักถั่วเขียวยาว ๑ - ๓.๕ เซนติเมตร ภายในมีประมาณ ๖ - ๑๒ เมล็ด เมล็ดสีครีมอมสีเหลืองขนาดเล็ก

ลักษณะ: เป็นพรรณไม้ในเขตร้อนขึ้นกระจายพันธุ์อยู่ในแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เช่น ไทย พม่า ลาว ฯลฯ เจริญเติบโตได้ดีในที่โล่งแจ้งในธรรมชาติ เมล็ดที่ร่วงหล่นจะงอกเป็นต้นเจริญเติบโตในหน้าฝน และเมล็ดจะแก่ในช่วงฤดูหนาว จะมีช่วงวงจรชีวิตอยู่ในเดือนพฤษภาคม-ธันวาคม แต่สามารถเก็บเมล็ดนำมาปลูกเลี้ยงได้ตลอดปี ขยายพันธุ์โดยการเพาะเมล็ด

เทคนิคการย้อมผ้า ใช้ส่วนใบ

สีที่ได้: สีฟ้า สีนํ้าเงิน

เทคนิควิธีการย้อมสี: การย้อมสีจากคราม ตัดต้นครามมาล้างและมัดเป็นพ่อน ๆ นำไปแช่นํ้าไว้ในภาชนะที่เตรียมไว้ประมาณ ๒-๓ วัน จนใบครามเปื่อย จึงแก้มัดครามออกเพื่อให้ใบครามหลุดออกจากลำต้น นำลำต้นทิ้งไป เอาปูนขาวในอัตราส่วนที่เหมาะสมกับนํ้าที่แช่ครามผสมลงไปแทนต้นคราม จากนั้นนำเอาขี้เถ้าซึ่งได้จากแห้งากกล้วยเผาจนดำหรือนํ้าปูนขาว (ปูนจากเปลือกหอย) ผสมลงไป แล้วกดทับให้ครามจมนํ้าไม่ให้ทำปฏิกิริยากับอากาศและพลิกกลับครามทุกวัน แช่ทิ้งไว้ประมาณ ๓-๔ วัน หรือสังเกตนํ้าที่หมักครามมีสีเหลืองรินนํ้าสีเหลืองทิ้งไป จะได้นํ้าสีครามตามต้องการ อาจใช้ผ้าขาวบางกรองเพื่อจะได้นํ้าสีครามที่ละเอียด

/การ...

การนำน้ำครามไปย้อมเส้นใย ควรปรับค่าความเป็นกรดต่างให้เหมาะสมประมาณ ๙.๗ โดยใช้น้ำต่างธรรมชาติและน้ำมดแดง จากนั้นนำเส้นใยย้อมแบบย้อมเย็น การย้อมครามอีกวิธีหนึ่งเป็นวิธีการย้อมที่รวดเร็วได้แก่การนำเอาครามเปียก ก้อนครามหรือผงครามมาย้อมเส้นใย โดยใช้สารละลายต่าง โซดาไฟละลายเนื้อครามแล้วเติมสารพวก Reducing agent เช่น น้ำตาลร่วมกับผงหมิ่น (Sodium hydrosulfite) จนน้ำครามเป็นสีเขียวเหลือง และมีฟองสีน้ำเงิน ปรับความเป็นกรดต่าง โดยการเติมกรดน้ำส้ม ให้ pH น้ำย้อมอยู่ที่ ๖.๑-๖.๕ แล้วนำเส้นใยย้อมด้วยกรรมวิธีการย้อมเย็น นานประมาณ ๑ ชั่วโมง เมื่อครบนำเส้นใยมาล้างด้วยน้ำสะอาด จากนั้นนำเส้นใยย้อมทับอีกครั้งจะได้สีน้ำเงินหรือสีฟ้าเข้ม

รูปภาพแสดงต้นคราม ความ ครามย้อม และสีย้อมผ้าที่ได้จากต้นคราม

แผนการดำเนินงานจัดทำฐานทรัพยากรท้องถิ่น พ.ศ.๒๕๖๗ งานปลูกรักษาทรัพยากรท้องถิ่น

งานที่จะดำเนินงาน	รายละเอียด(งานย่อย)	ปริมาณงาน	ผู้รับผิดชอบ	งบประมาณ	ระยะเวลา
การดำเนินงานปลูกรักษาทรัพยากรท้องถิ่น	๑. จัดหาและรวบรวมทรัพยากรท้องถิ่น	๑. ติดต่อประสานสอบถามทรัพยากรในการประสานจัดหาเมล็ดพันธุ์พืช พืชหายาก ๒. เก็บรวบรวมเมล็ดพันธุ์พืชเพื่อนำมาขยายพันธุ์ ๓. ดำเนินการเพาะต้นกล้า	นายอภิวุฒิ มานะจิต	-	เดือนพฤษภาคม- เดือนมิถุนายน เดือนกรกฎาคม
	๒. การปลูกรักษาทรัพยากรท้องถิ่น	ปลูกรักษาต้นไม้ไว้ในภาชนะที่เตรียมไว้	นายอภิวุฒิ มานะจิต	-	เดือนสิงหาคม
	๓. ติดตามการเจริญเติบโต และการเปลี่ยนแปลงของ ทรัพยากรท้องถิ่น	ติดตามบันทึกการเปลี่ยนแปลงการเจริญเติบโตของต้น จำนวน ๑ ชนิด	นายอภิวุฒิ มานะจิต	-	เดือนสิงหาคม - เดือนกันยายน
	๔. การดูแล และบำรุงรักษา	การดูแล บำรุงรักษาต้นไม้ที่ปลูก	นายอภิวุฒิ มานะจิต	-	เดือนกรกฎาคม - เดือนกันยายน

/แสดง...

แสดงขั้นตอนการปลูกทรัพยากรท้องถิ่น

ที่	ขั้นตอนการปฏิบัติ	ภาพประกอบ
๑	การเตรียมสถานที่เพาะเมล็ด ใช้ดิน แกลบ ปุ๋ย อัตรา ๑:๑:๑ ลงในที่เพาะปลูก เกลี่ยให้เท่ากันที่มีการระบายน้ำดี	
๒	นำเมล็ดครามที่เตรียมไว้ลงมาปลูกในบริเวณสถานที่เพาะเมล็ด	
๓	นำต้นกล้าที่ได้นำมาปลูกในกระถางที่เตรียมไว้	
๔	ติดตามการเจริญเติบโต และการเปลี่ยนแปลงของทรัพยากรท้องถิ่น	
๕	หมั่นรดน้ำ อย่างน้อยสัปดาห์ละ ๓ ครั้ง ต้องระวังอย่าให้น้ำขังในกระถางที่ปลูก	

บันทึกการเจริญเติบโตพรรณไม้

พรรณไม้ที่ปลูก	บันทึกการเจริญเติบโต						หมายเหตุ
	๑๐ ส.ค. ๖๗	๑๗ ส.ค. ๖๗	๒๔ ส.ค. ๖๗	๓๑ ส.ค. ๖๗	๗ ก.ย. ๖๗	๑๔ ก.ย. ๖๗	
ต้นคราม	ลำต้น ความสูง...๕... ซม. ขนาดลำต้น...๐.๐๕... ซม. ใบ สี...เขียวอ่อน... กว้าง...๐.๕... ซม. ยาว...๑.๐... ซม. สภาพโดยรวมสมบูรณ์.....	ลำต้น ความสูง...๘... ซม. ขนาดลำต้น...๐.๑... ซม. ใบ สี...เขียวอ่อน..... กว้าง...๐.๕... ซม. ยาว...๑.๐... ซม. สภาพโดยรวมสมบูรณ์.....	ลำต้น ความสูง...๑๐.. ซม. ขนาดลำต้น...๐.๒... ซม. ใบ สี...เขียว..... กว้าง...๐.๘... ซม. ยาว...๑.๓... ซม. สภาพโดยรวมสมบูรณ์.....	ลำต้น ความสูง...๒๐... ซม. ขนาดลำต้น...๐.๔... ซม. ใบ สี...เขียว..... กว้าง...๑.๐... ซม. ยาว...๑.๕... ซม. สภาพโดยรวมสมบูรณ์.....	ลำต้น ความสูง...๓๐... ซม. ขนาดลำต้น...๐.๕... ซม. ใบ สี...เขียว..... กว้าง...๑.๒... ซม. ยาว...๒.๐... ซม. สภาพโดยรวมสมบูรณ์.....	ลำต้น ความสูง...๔๐... ซม. ขนาดลำต้น...๐.๘... ซม. ใบ สี...เขียว..... กว้าง...๑.๕... ซม. ยาว...๒.๕... ซม. สภาพโดยรวมสมบูรณ์.....	

การบันทึกการเจริญเติบโตและการเปลี่ยนแปลงของพรรณไม้

วัสดุอุปกรณ์วัดการเจริญเติบโตและการเปลี่ยนแปลงของพืช

